

Dorota Panowek

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Kronika wydarzeń Muzeum Niepodległości w Warszawie Kwiecień/ maj/ czerwiec

W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów prezentowano wystawę „Sławę nam znaczone stworzyć”, zrealizowaną w ramach projektu „Pokolenia Polski niepodległej”, w Muzeum Więzienia Pawiak wystawę plenerową „Zatrzymane w kadrze... dni Pamięci Pawiaka na przestrzeni lat”, a w Mauzoleum Walki i Męczeństwa, w ramach Galerii Jednego Obiektu rzeźbę *Ekshumowany* Aliny Szapocznikow.

Kwiecień

4 kwietnia: Pracownicy Muzeum Niepodległości gościli w Pałacu Pod Blachą (Zamek Królewski w Warszawie) na wizycie studyjnej. Kuratorka Anna Czekaj zaprezentowała wystawę „Miłość i obowiązek. Powstanie styczniowe 1863”. Na ekspozycji znalazło się kilka eksponatów ze zbiorów Muzeum Niepodległości, m.in. obraz Józefa Ryszkiewicza *Wypad powstańców 1863*.

5 kwietnia: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbył się wykład z cyklu Warszawa na zakrętach historii, współorganizowany przez magazyn „Stolica”, zatytułowany *Jak wielkie wydarzenia historyczne wpływały na nasze miasto*, prowadzony przez prof. dr hab. Annę Kuligowską-Korzeniewską i Jerzego S. Majewskiego.

5 kwietnia: W sali kawiarnianej Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów zaprezentowana została publikacja pod redakcją prof. dr. hab. Mariana Marka Drozdowskiego *Archiwum Rządu Obrony Narodowej Wincentego Witosa (1920–1921)*, tom 1–2. Zgromadzonych gości przywitał Tomasz Jagodziński, zastępca dyrektora

ds. administracyjnych. Następnie Robert Gawkowski, prezes Towarzystwa Miłośników Historii, wręczył prof. Marianowi Markowi Drozdowskiemu dyplom honorowego członka towarzystwa za wieloletnią działalność i współpracę. Publikację zaprezentowali: prof. dr hab. Marian Marek Drozdowski, prof. dr hab. Jan Żaryn oraz dr Mateusz Ratyński. Spotkanie poprowadził Piotr Maroński z Biblioteki Muzeum Niepodległości.

12 kwietnia: Muzeum Niepodległości w Warszawie oraz Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina w Sannikach wspólnie z Fundacją My Obywatele UE, Samorządem Województwa Mazowieckiego oraz Urzędem Gminy w Sannikach zorganizowało spotkanie w ramach „Mazowieckiego Wędrownego Instytutu Europejskiego im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego”. Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski to inicjatywa Samorządu Województwa Mazowieckiego i Muzeum Niepodległości, która zapoczątkowana została podczas podsumowania roku Jastrzębowskiego na Mazowszu. Spotkanie składało się z dwóch części: panelu na temat zasady jedności w Unii Europejskiej i znaczenia funduszy europejskich dla lokalnej społeczności oraz inscenizacji historycznej odczytu *Konstytucji dla Europy* autorstwa W.B. Jastrzębowskiego w wykonaniu Olgierda Łukaszewicza, Stanisława Biczyski oraz Moniki Goździk.

13 kwietnia: W Auli Jana Pawła II UKSW odbył się koncert *W holdzie Benedyktowi XVI. Muzyka ojczyzny papieża z Bawarii*, zorganizowany przez Muzeum Niepodległości oraz Międzynarodowe Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Wykonawcą była Blaskapelle St. Martin Neukirchen e. V. (Orkiestra Dęta św. Marcina) z parafii Neukirchen koło Schwandorfu w niemieckiej Bawarii. Wydarzenie patronatem objął Adam Struzik Marszałek Województwa Mazowieckiego.

13 kwietnia: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbył się przedpremierowy pokaz filmu *Kapelani Golgoty Wschodu* wg scenariusza i reżyserii Bogusławy Stanowskiej-Cichoń. Film powstał dla upamiętnienia duszpasterzy Wojska Polskiego, którzy towarzyszyli oficerom i zostali zamordowani w Katyniu, Charkowie i Twerze. Ukazuje też znaczenie ich obecności wśród polskich oficerów oraz pełnienia przez nich posługi kapłańskiej i wsparcia duchowego. Pokaz odbył się w ramach obchodów Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni

Katyńskiej. Udział w nim wzięli: autorka scenariusza i reżyserka Bogusława Stanowska-Cichoń; Dziekan Straży Granicznej, rzecznik Ordynariatu Polowego ks. płk dr Zbigniew Kępa; dyrektor Muzeum Ordynariatu Polowego płk dr Jacek Macyszyn oraz prezes Stowarzyszenia Pamięci Kapelanów Katyńskich dr Łukasz Stefaniak. Wprowadzenia dokonał dr Krzysztof Bąkała kierownik Działu Historii i Badań Naukowych Muzeum Niepodległości.

14 kwietnia: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej miała miejsce uroczysta premiera publikacji Janusza Jarosławskiego pt. *Szable Powstańców Stycziowych 1863–1864* wydanej z okazji obchodów 160. rocznicy wybuchu Powstania Stycziowego. Muzeum Niepodległości w Warszawie objęło patronat honorowy nad tą publikacją.

14 kwietnia: W Galerii Brama Bielańska odbył się wernisaż wystawy „»Dzieło rąk naszych wspieraj« (Ps 90,17). Judaika Grzegorza Dudały”.

14 kwietnia: W Szkole Podstawowej nr 42 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Warszawie dr Beata Michalec, zastępca dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości wygłosiła wykład pt. *Tekla z Bądarzewskich Baranowska zapomniana kompozytorka z Mazowsza*.

15 kwietnia: W Muzeum Dulag 121 odbyło się spotkanie poświęcone historii KL Ravensbrück oraz transportów warszawskich do obozu w latach 1939–1944. Podczas spotkania zaprezentowano książkę Wandy Kiedrzyńskiej pt. *Ravensbrück – kobiecy obóz koncentracyjny*. Wydarzenie zorganizowane zostało we współpracy z Muzeum Więzienia Pawiak i Fundacją Cultura Memoriae. Muzeum Niepodległości reprezentowała dr Beata Michalec (zastępca dyrektora ds. programowych MN) oraz Joanna Gierczyńska (kierownik Muzeum Więzienia Pawiak).

16 kwietnia: W Domu Kultury w Żabiej Woli odbyło się wydarzenie z cyklu Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego zorganizowane przez Muzeum Niepodległości w Warszawie. Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski to inicjatywa Samorządu Województwa Mazowieckiego mająca na celu szerzenie świadomości obywatelstwa Unii Europejskiej i znaczenia funduszy europejskich dla lokalnej społeczności. Wydarzenie jest również okazją do upowszechniania wiedzy o wybitnym Polaku

– Wojciechu Bogumile Jastrzębowskiem oraz znaczeniu Powstania Listopadowego dla historii Polski.

16 kwietnia: W ramach cyklu Rodzinna Niedziela w Muzeum Niepodległości, odbyły się zajęcia zatytułowane „Po co królowi korona?”. Na wystawie „Z Orłem Białym przez wieki” uczestnicy zapoznali się z sylwetkami królów Polski, mieli okazję porozmawiać o insygniach koronacyjnych, ich symbolice i znaczeniu, a także obejrzeć fragmenty filmów i bajek dla dzieci podkreślających znaczenie koronacji. Okazją do rodzinnej integracji było wykonanie i ozdobienie dziecięcych koron.

18 kwietnia: W Bibliotece Miasta i Gminy w Radzyminie podczas spotkania z młodzieżą Magda Bilińska, edukatorka z Działu Edukacji Muzeum Niepodległości, wygłosiła prelekcję *Bohaterki w gorsetach*, poświęconą Polkom, które na różne sposoby walczyły o swoją ojczyznę. Następnie uczniowie wykonali ozdoby patriotyczne, inspirowane tradycyjną biżuterią patriotyczną.

18 kwietnia: Odślonięto tablicę upamiętniającą żołnierzy Armii Krajowej, którzy udzielali pomocy powstańcom w getcie warszawskim. Tablica, ufundowana przez warszawski oddział IPN, znajduje się przy ul. Zakroczymskiej róg Sanguszki w Warszawie. W uroczystości wzięła udział dr Beata Michalec, zastępca dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości.

18 kwietnia: W Muzeum Niepodległości odbyła się kolejna edycja Wszechnicy Kościuszkowskiej. Program wydarzenia obejmował uroczystość patriotyczną przed pomnikiem Tadeusza Kościuszki na pl. Żelaznej Bramy, a także przemarsz młodzieży z flagą polską do Grobu Nieznanego Żołnierza i Muzeum Niepodległości oraz sesję naukową dotyczącą 229. rocznicy Insurekcji Warszawskiej (sala multimedialna w Pałacu – transmisja na kanale YouTube Muzeum Niepodległości). Został także zaprezentowany obraz pt. *Wjazd T. Kościuszki do Warszawy w 1794*.

19 kwietnia: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów podczas Salonu Dobrej Książki odbyło się uroczyste wręczenie ks. Henrykowi Skorowskiemu publikacji *Z głębokości. Prace ofiarowane ks. prof. dr. hab. Henrykowi Skorowskiemu* pod redakcją naukową Janusza Gmitruka, Tadeusza Skoczka i ks. Jerzego Zająca. Laudację na cześć ks. prof. dr. hab. Henryka Skorowskiego SDB wygłosili ks. dr Krzysztof Niegowski oraz zaproszeni goście. Spotkanie poprowadził Lech Marchlewski, kierownik Działu Edukacji.

19 kwietnia: W Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie odbyło się spotkanie z cyklu Mazowiecki Wędrowni Instytut Europejski im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowski.

19 kwietnia: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej, oddziale Muzeum Niepodległości, w ramach cyklu Salon Dobrej Książki im. Tadeusza Górnego zaprezentowano wydawnictwo pt. *Wspomnienia Jana Dębskiego*, część 1 i 2. W dyskusji wzięli udział Piotr Maroński z Biblioteki Muzeum Niepodległości oraz dr Mateusz Ratyński (MHPRL).

19 kwietnia: Delegacja Muzeum Niepodległości: dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych oraz Joanna Gierczyńska – kierownik Muzeum Więzienia Pawiak, wzięła udział w uroczystości upamiętniającej 80. rocznicę wybuchu powstania w getcie warszawskim przy Pomniku Bohaterów Getta.

20 kwietnia: W Instytucie Polskim w Budapeszcie została otwarta wystawa „Rodzina Korompayów. Tragiczne losy kapitana Emanuela Aldowara Korompaya oraz jego rodziny oczami córki Ilony”. Emanuel Korompay był oficerem Wojska Polskiego, który we wrześniu 1939 roku walczył w obronie Polski. Po 17 września 1939 roku został wzięty do niewoli rosyjskiej. Przebywał w obozie w Starobielsku i został rozstrzelany w Charkowie. Jego córka Marta zginęła we wrześniu 1939 roku w czasie obrony Warszawy pod gruzami Hotelu Europejskiego jako sanitariuszka. Jej matka Mieczysława zmarła na tyfus w obozie w Auschwitz. Młodsza córka Elżbieta, za działalność w konspiracji została aresztowana i zginęła w czasie przesłuchania w al. Szucha 25. Na uroczystość przybyli liczni członkowie rodziny Korompayów. Brali w niej udział również przedstawiciele polskich instytucji. Muzeum Katyńskie reprezentował dr Bartłomiej Bydoń, Mauzoleum Walki i Męczeństwa – filię Muzeum Niepodległości w Warszawie Andrzej Kotecki. Byli również obecni Magdalena i Artur Kretowie, którzy przyczynili się do wydania wspomnień jedynej ocalałej córki Ilony. W otwarciu uczestniczyli liczni obywatele węgierscy, którzy zainteresowali się tą historią i wystawą o niej opowiadającą. Po wernisazu odbyło się spotkanie, w trakcie którego zostały opowiedziane losy Emanuela Korompaya w kontekście jego śmierci w Charkowie, zaś wykład poprowadził Andrzej Kotecki z Mauzoleum Walki i Męczeństwa w al. Szucha 25. Organizator: Lengyel Intézet. Współorganizator: Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy.

Partnerzy: Muzeum Katyńskie, Mauzoleum Walki i Męczeństwa, Ambasada RP w Budapeszcie, Ambasada Węgier w Warszawie.

20 kwietnia: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyła się konferencja poświęcona działalności drugiego rządu Wincentego Witosa 28 maja–14 grudnia 1923 roku, zorganizowana przez Muzeum Niepodległości w Warszawie oraz Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Dodatkowo, w ramach wydarzenia, odbył się wernisaż wystawy biograficznej poświęconej Wincentemu Witosowi.

20–23 kwietnia: W Arkadach Kubickiego w Zamku Królewskim zorganizowano XXVIII Targi Wydawców Katolickich. Muzeum Niepodległości zaprezentowało swoją ofertę wydawniczą na stoisku nr 51.

21 kwietnia: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyła się konferencja Związku Powiatów Polskich „Dziedzictwo i Rozwój – Stała Konferencja Muzeów i Samorządu Terytorialnego”, podczas której zostały poruszone tematy, takie jak wyzwania i perspektywy współczesnych muzeów i instytucji kultury, ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego, a także rola dziedzictwa w kreowaniu tożsamości lokalnej i regionu. Wydarzenie to było okazją do wymiany doświadczeń i poglądów na temat działań w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego. Zaproszeni goście to przedstawiciele samorządów, instytucji kultury, muzeów oraz eksperci z różnych dziedzin.

21–22 kwietnia: W Puławach i w Kazimierzu Dolnym odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Powstanie styczniowe – przebieg, jego bohaterowie i tradycja”, zorganizowana przez Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie we współpracy z Muzeum Czartoryskich w Puławach i Instytutem Historii UMCS. Referat *Kobiety w obrazach i szkicach malarza katorgi syberyjskiej Aleksandra Sochaczewskiego (1843–1923)* wygłosiła dr Beata Michalec, zastępca dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości.

23 kwietnia: W Brandenburgisches Landesmuseum für moderne Kunst odbył się wernisaż wystawy pt. „Über(-)Leben Zofia Pociłowska und die Sammlung des BLMK”, na której znalazła się rzeźba autorki ze zbiorów Muzeum Niepodległości w Warszawie. Niemieckojęzyczny tytuł wystawy należy rozumieć dwuznacznie. Z jednej strony opisuje on sztukę, jako „strategię przetrwania” (Überleben = przetrwać) – jak w przypadku Pociłowskiej i przedstawicieli jej generacji, z drugiej zaś skłania do dyskusji artystycznych „o życiu” (über Leben = o życiu). Zaprezentowano na wystawie rzeźbę ze zbiorów

Muzeum Więzienia Pawiak pt. *Holocaust*, datowaną na 1993 rok, która powstała w Warszawie, wykonana jest w technice mieszanej w terakocie i drewnie. Rzeźby autorstwa Zofii Pociłowskiej-Kann stanowią element ekspozycji stałej Muzeum Więzienia Pawiak.

24 kwietnia: W Galerii W-Z otwarto wystawę pt. „Szalom. Judaika w zbiorach Muzeum Niepodległości w Warszawie”. Została ona zaprezentowana w ramach obchodów 80. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim.

25 kwietnia: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej odbył się finał wystawy „Walery Eljasz Radzikowski – artysta i patriota”.

26 kwietnia: W Węgrowskim Ośrodku Kultury odbyło się wydarzenie „Konstytucja dla Europy” organizowane w ramach cyklu Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego (MWIE).

27 kwietnia: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej odbył się wernisaż wystawy „Poszły wici po zaściankach. Insurekcja 1863”. Wydarzenie poprowadził Maciej Jakubowski. Głos zabrała dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych. Następnie o idei wystawy opowiedziała jej kuratorka Katarzyna Skorupa-Malińska. Na koniec głos zabrała Barbara Zaborowska – dyrektor Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie, z którego zostały wypożyczone obiekty na wystawę. W wydarzeniu wziął również udział Bartosz Wiśniakowski – wiceprzewodniczący Komisji Ochrony Środowiska oraz Komisji Promocji Województwa Mazowieckiego i Współpracy Zagranicznej. Wystawa zorganizowana w ramach obchodów 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego w Muzeum Niepodległości w Warszawie, pod patronatem Prezydenta m.st. Warszawy oraz Marszałka Województwa Mazowieckiego.

27 kwietnia: Mauzoleum Walki i Męczeństwa odwiedziła minister spraw zagranicznych Republiki Malawi Nancy Tembo oraz wicedyrektor ds. Europy w MSZ Malawi Quent Kalichero. Towarzyszył im Ambasador Republiki Malawi w Polsce z siedzibą w Berlinie Joseph John Mappinganjira oraz I sekretarz Ambasady Emma Banda oraz Konsul Honorowy Republiki Malawi Andrzej Brusikiewicz. Goście zapoznali się z historią miejsca oraz ludzi, którzy byli tutaj przesłuchiwani. Pani Minister wypisała się do Księgi Pamiątkowej Mauzoleum.

28 kwietnia: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyło się Kolegium Naukowe, na którym dr Beata Michalec zaprezentowała

wyniki wieloletnich własnych badań dotyczących 60. lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Warszawy.

Maj

2 maja: Rada i Zarząd Dzielnicy Żoliborz m.st. Warszawy zorganizowały IX Bieg Flagi. Muzeum Niepodległości wystawiło swoje stoisko promocyjne.

2 maja: W ramach cyklu Muzeum Niepodległości pt. Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego w centrum Ciechanowa przy Kamienicy W18 odbyła się otwarta debata na temat Unii Europejskiej z udziałem Marka Greli (polskiego dyplomaty, ekonomisty, byłego wiceministra spraw zagranicznych, ambasadora RP przy UE, urzędnika Sekretariatu Rady Unii Europejskiej w Brukseli), Olgierda Łukaszewicza (aktora, prezesa Fundacji My Obywatele UE), Adama Struzika (Marszałka Województwa Mazowieckiego), Krzysztofa Kosińskiego (Prezydenta Miasta Ciechanów).

Rozmowę moderował Bartłomiej Kłusek (koordynator MWIE). Po rozmowie o Unii Europejskiej odbyło się sceniczne czytanie tekstu autorstwa Bogumiła Jastrzębowskiego, który zawiera spisane w 1831 roku cele i zasady istnienia wspólnoty europejskiej. Osadzoną w klimacie Powstania Listopadowego inscenizację zaprezentował zespół aktorski (Olgierd Łukaszewicz, Stanisław Biczysko, Monika Goździk) oraz Julia Jakubowska (I LO im. Z. Krasińskiego w Ciechanowie) i Jan Senderski (II LO im. A. Mickiewicza w Ciechanowie).

3 maja: W OSP Drobin miało miejsce kolejne spotkanie w ramach cyklu Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego.

3 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyła się uroczystość z okazji Narodowego Święta 3 Maja pt. PRO BONO POLONIAE współorganizowana przez Fundację Polonia Union. Tłumnie zgromadzonych gości powitali dyrektor Muzeum Niepodległości dr Tadeusz Skoczek oraz prezes Fundacji Polonia Union Edgard Czesław Skarżyński. Głos zabrał także gość honorowy Janusz Piechociński. Prelekcję historyczną wygłosiła kustosz Katarzyna Skorupa-Malińska. Następnie wysłuchano koncertu muzyki polskiej w wykonaniu Justyny Stepień, Anety Skarżyński i Rafała Grodzewa przy akompaniamencie Ewy Pelweckiej.

3 maja: Z okazji Święta Konstytucji 3 maja w Gminnym Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji w Długosiodle (powiat Wyszaków) została zaprezentowana wystawa mobilna Muzeum Niepodległości w Warszawie „Ignacy Jan Paderewski. Mąż stanu i artysta”. Dodatkowo, wernisaż został okraszony występem chóru „Harfa”, który zaprezentował patriotyczny i niepodległościowy repertuar.

4 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Strażacy a niepodległość 1863–2023”. Gospodarzami konferencji byli: dr Tadeusz Skoczek – dyrektor Muzeum Niepodległości w Warszawie, dr Grzegorz Szyszko – dyrektor Zarządu Wykonawczego Związku OSP RP, dr Janusz Gmitruk – dyrektor Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Patronat nad wydarzeniem objęli Adam Struzik – marszałek Województwa Mazowieckiego oraz Waldemar Pawlak – prezes ZG ZOSP RP.

8 maja: W Gminnym Ośrodku Kultury w Magdalence odbyło się kolejne spotkanie edukacyjno-historyczne w ramach projektu „Przekazywanie pamięci. Prezentacja książki Wandy Kiedrzyńskiej pt. *Ravensbrück – kobiety obóz koncentracyjny*”. W wydarzeniu uczestniczyła między innymi młodzież ze Szkoły Podstawowej w Łazach. Tematem przewodnim opisywanego spotkania było konspiracyjne życie w obozie. Z ramienia Fundacji Cultura Memoriae w spotkaniu wziął udział ks. dr Robert Ogródnik. Natomiast Muzeum Więzienia Pawiak, oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie, było reprezentowane przez dyrektora dr. Tadeusza Skoczka, kierownik Joannę Gierczyńską oraz kustosa Roberta Hasselbuscha.

9 maja: Na zaproszenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, Muzeum Niepodległości wzięło udział w konferencji prasowej „Otwarcie sezonu turystycznego na Mazowszu 2023” na Praskiej Plaży Miejskiej Rusałka. Ofertę kulturalną Muzeum Niepodległości i oddziałów na nadchodzący sezon przedstawiła dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych.

9 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyło się kolejne wydarzenie w ramach cyklu Salon Dobrej Książki. Tym razem omawiano pamiętnik wybitnego polskiego archeologa prof. Stefana Karola Kozłowskiego pt. *Co przeżyłem, tom opisał* opatrzony dokumentacją zdjęciową z okresu jego pracy. Książka ukazała się w serii „Studia na gospodarkę surowcami krzemiennymi w pradziejach”,

tom 8. Udział w dyskusji wzięli Piotr Maroński i dr Wojciech Borkowski (redaktor wydania).

9 maja: W Dzielnicowej Czytelni Naukowej nr XXI odbyło się spotkanie z dr Beatą Michalec, autorką książki *Stefan Starzyński – gospodarz stolicy w latach 1934–1939*. Spotkanie poprowadziła Małgorzata Karolina Piekarska, kierownik Działu Zbiorów Muzeum Niepodległości. Wydarzenie odbyło się w ramach obchodów Roku Stefana Starzyńskiego.

10 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów, w ramach cyklu Warszawa na zakrętach historii, Jerzy S. Majewski poprowadził wykład *Warszawa w przededniu Wielkiej Wojny 1914*. Wydarzenie współorganizowane przez miesięcznik „Stolica”.

10 maja: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej odbyło się sympozjum naukowe „Aleksander Sochaczewski i jego czasy”. Spotkanie otworzył kierownik Działu Historii i Badań Naukowych Muzeum Niepodległości w Warszawie – dr Krzysztof Bąkała w imieniu dyrektora dr. Tadeusza Skoczka. Sympozjum poprowadził Bartłomiej Sokołowski – adiunkt tegoż działu. Jako pierwsza referat wygłosiła dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych. Wiele uwagi na sympozjum poświęcono kobietom – w twórczości Aleksandra Sochaczewskiego, ale również uczestniczkom Powstania Styczniowego. Nie zabrakło również odniesień do literatury i wspomnień z tego okresu historycznego. Dwa referaty miały charakter konserwatorski – zaprezentowano wyniki badań nad techniką i technologią malarstwa Aleksandra Sochaczewskiego, a także postępy prac konserwatorskich wykonanych na dwóch rysunkach tegoż artysty ze zbiorów Muzeum Niepodległości w Warszawie. Podczas sympozjum został przedstawiony również najnowszy nabytek pędzla Aleksandra Sochaczewskiego – *Portret zesłańca*, zakupiony w 2023 roku na aukcji zagranicznej.

11 maja: W Muzeum Więzienia Pawiak odbyła się prelekcja edukacyjna Roberta Hasselbuscha o więźniach pochodzenia żydowskiego na Pawiaku w okresie okupacji niemieckiej 1939–1944. W wydarzeniu uczestniczyła między innymi młodzież z XLV Liceum Ogólnokształcącego im. Romualda Traugutta w Warszawie. Uczniowie mogli dowiedzieć się o represjach, jakie spadły na ludność żydowską od pierwszych dni okupacji. Opowiedziano także o roli Pawiaka jako więzienia gestapo i jednego z miejsc, gdzie następowała realizacja

Holokaustu. Przybliżono również sylwetki niektórych osób więzionych za pawiackimi murami, przykładowo szachisty Dawida Przepiórki, lekarza i pedagoga Janusza Korczaka czy historyka Emanuela Ringelbluma. Po prelekcji prowadzący spotkanie kustosz Robert Hasselbusch oprowadził uczestników po muzealnej ekspozycji.

11 maja: W Muzeum Niepodległości w Warszawie Fundacja Armenian Foundation zorganizowała spotkanie autorskie z Narine Abgarjan i Jackiem Cezarym Kamińskim dotyczące książki pt. *Z nieba spadły trzy jabłka*.

11 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów, głównej siedzibie Muzeum Niepodległości uhonorowano odznaczeniem „Zasłużony dla Mazowsza” Wandę Traczyk-Stawską oraz płk. Józefa Koleśnickiego. Wanda Traczyk-Stawska, żołnierka Armii Krajowej i uczestniczka Powstania Warszawskiego, oraz płk Józef Koleśnicki, prezes Mazowieckiego Zarządu Wojewódzkiego Związku Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych, decyzją sejmiku mazowieckiego otrzymali Odznakę Honorową „Zasłużony dla Mazowsza” z rąk marszałka Adama Struzika oraz przewodniczącego Sejmiku Województwa Mazowieckiego Ludwika Rakowskiego. Wydarzenie otworzyła i prowadziła dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych. Odznaka Honorowa „Zasłużony dla Mazowsza” to wyróżnienie przyznawane za szczególne zasługi dla rozwoju w takich dziedzinach jak np. kultura, nauka, edukacja, służba społeczna, ekologia, służba zdrowia czy gospodarka. O przyznaniu odznaczenia decydują radni Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

11 maja: Przyznano nagrody i wyróżnienia w XXII edycji konkursu „Mazowsze moja mała Ojczyzna”.

11–23 maja: Wystawa pt. „Henryk Dobrzański. Hubal 1897–1940” była eksponowana w Szkole Podstawowej w Pomykowie.

12 maja: W ramach Dni Otwartych Funduszy Europejskich 2023 odbyły się oprowadzania po wystawach w Muzeum Niepodległości i w oddziałach. Akcja DOFE jest częścią szerszej kampanii #EUinmyregion, prowadzonej przez Komisję Europejską. Pozwala ona bliżej poznać różnorodność projektów realizowanych z pomocą dotacji unijnych. Dzięki funduszom unijnym możliwa była rewitalizacja Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów – dostosowanie budynku do nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych, w tym dla osób niepełnosprawnych.

12 maja: W Szkole Podstawowej nr 58 im. Tadeusza Gajcego odbyło się spotkanie dr Beaty Michalec, zastępcy dyrektora ds. programowych z uczniami. Wykład poświęcony był osobie ks. Jana Gołędzinowskiego.

13 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyło się spotkanie jubileuszowe z okazji 50-lecia powstania Muzeum i Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierchosławicach.

13 maja: Noc Muzeów. W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów zaprezentowano koncert piosenek retro w wykonaniu Aniki Chlebik i Tomasza Oszusta na pałacowym balkonie i kuratorskie oprowadzania po wystawach. W Muzeum X Pawilonu odbył się plenerowy koncert pt. „Powstanie Styczniowe – muzyczna opowieść w murach Cytadeli Warszawskiej” w wykonaniu zespołu wokalnno-aktorskiego „Sonanto”, współorganizowany przez Stowarzyszenie WEST, Polską Fundację Narodową, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, a także występy Grupy Historycznej Niepodległość 1863. Muzeum Więzienia Pawiak zaproponowało program artystyczny „Weź mnie stąd” realizowany przez Fundację ART, prezentacje historyczno-artystyczne w wykonaniu grupy rekonstrukcji historycznej Stowarzyszenie „Pasjonaci historii Warszawy 1939–1945”, kino plenerowe oraz pokazowe przejazdy zabytkową „budą” na trasie Muzeum Więzienia Pawiak – Mauzoleum Walki i Męczeństwa w al. Szucha.

14 maja: W Sanktuarium św. Jana Pawła II w Radzyminie odbył się koncert pt. „Witaj majowa jutrzeńko” Towarzystwa Śpiewaczego „Harfa”. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa pt. „Generał Haller i jego żołnierze”.

15 maja: W ramach obchodów Roku Stefana Starzyńskiego w Zespole Szkół Samochodowych i Licealnych nr 3 im. I.J. Paderewskiego odbył się wykład pt. *Stefan Starzyński gospodarz stolicy w latach 1934–1939* dr Beaty Michalec, zastępcy dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości.

15 maja: Delegacja Muzeum Niepodległości oraz Stowarzyszenie Muzealników Polskich Oddział Mazowsze wzięły udział w Dniu Muzealnika zorganizowanym przez Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie.

16 maja: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej w ramach cyklu Galeria Jednego Obiektu, odbyła się prezentacja drzeworytu pt. *Kopernik w pracowni* autorstwa Stefana Rassalskiego. Pokaz związany

był z obchodami Roku Kopernikańskiego. Obiekt został wypożyczony z Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku, które na wydarzeniu reprezentowała zastępca dyrektora – Anna Zienkiewicz. Spotkanie poprowadził Maciej Jakubowski, który przybliżył zgromadzonym życiorys artysty. Na koniec głos zabrał dyrektor Muzeum Niepodległości w Warszawie – dr Tadeusz Skoczek, który zaprezentował album poświęcony osobie Mikołaja Kopernika, a następnie podarował go do księgozbioru Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku.

17 maja: W Bibliotece Publicznej w Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy odbył się wykład dr Beaty Michalec o historii konkursu „Warszawa w kwiatach”.

18 maja: W Ośrodku Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” w Radomiu odbyło się kolejne spotkanie w ramach Mazowieckiego Wędrownego Instytutu Europejskiego im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego – debata na temat zasady jedności w Unii Europejskiej i znaczenia funduszy europejskich dla lokalnej społeczności oraz inscenizacja historyczna scenicznego czytania *Konstytucji dla Europy*. Uczestnikami debaty byli: wicemarszałek Samorządu Województwa Mazowieckiego Rafał Rajkowski, były sędzia Trybunału Konstytucyjnego Jerzy Stępień oraz wiceprezydent miasta Radomia Mateusz Tyczyński. W inscenizacji artystycznej udział wzięli Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Schejbal i Monika Goździk oraz licealiści z LO im. Jana Kochanowskiego w Radomiu.

18 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyło się I Seminarium Archiwistów Rodzinych zorganizowane przez Sekcję Archiwów Rodzinych Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, Instytut Pamięci Narodowej i Archiwum Państwowe w Warszawie.

18 maja: W Muzeum Więzienia Pawiak odbyła się prelekcja edukacyjna *Transport „Bosy” z Pawiaka do KL Auschwitz*, którą poprowadził Julian Borkowski z Muzeum Warszawy.

18 maja: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej odbyło się spotkanie z cyklu Salon Dobrej Książki – rozmowa z wnuczką legendarnego wiceprezydenta miasta Lwowa Zdzisława Marchwickiego i autorką książki *Ziemiańskie w tyglu historii* Marią Magdaleną Trzaskowską. Jej niesamowita opowieść o dwudziestowiecznej historii mazowieckich, warszawskich i lwowskich rodzin ziemiańskich została uzupełniona oryginalną prezentacją zdjęć z rodzinnych zbiorów. Spotkanie poprowadził Piotr Maroński.

19 maja: W Galerii Brama Bielańska odbyły się wernisaże dwóch wystaw: „Pejzaże Mazowsza” i „Dźwiękiem malowane – recital muzyczny i wystawa Zbigniewa Hofmana”.

19 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyła się Wszechnica Kościuszkowska – spotkanie z MONERO NGARIGO tradycyjnymi kustoszami Góry Kościuszki. Współorganizacja – Polska Fundacja Kościuszkowska.

21 maja: Zorganizowane zostały zajęcia z cyklu Rodzinna Niedziela w Muzeum Niepodległości, poświęcone sztuce kaligrafii. Tym razem uczestnicy mierzyli się z wczesnośredniowiecznym pismem – uncją.

23 maja: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej otwarto wystawę: „Radzymin 1920 – w obronie Odrodzonej”. Współorganizacja: Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego.

24 maja: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbył się finał wystawy „Portret z wierszy i pamięci. Grupa poetycka WOŁYŃ”, w czasie którego zaprezentowano publikację *Grupa poetycka WOŁYŃ – geneza, przedstawiciele, wiersze*. Współorganizatorami wydarzenia były: Wilanowska Resursa Kultury Pamięci, Fundacja Kolegium Wigierskie.

24 maja: W ramach Salonu Dobrej Książki odbyła się prezentacja publikacji dr. Janusza Gmitruka pt. *Kazimierz Banach (1904–1985). W poszukiwaniu drogi*. Spotkanie w sali multimedialnej Muzeum Niepodległości poprowadził Piotr Maroński, pracownik Biblioteki. W dyskusji na temat książki, oprócz autora, wziął udział dr Mateusz Ratyński z Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego.

24 maja: Odbyło się posiedzenie Jury konkursu na plakat z okazji 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. Plakaty oceniali: Przemysław Gast – specjalista Działu Promocji i Marketingu Muzeum Niepodległości, prof. dr hab. Artur Krajewski – artysta, malarz, rysownik, artysta multimedialny, profesor ASP Warszawie, dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości, prof. Paweł Nowak – artysta, malarz, profesor sztuk plastycznych, pracownik naukowy Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Sylwia Popławska – konserwator zabytków, pracownik Działu Zbiorów Muzeum Niepodległości, Magdalena Ulejczyk – dyrektor Mazowieckiego Instytutu Kultury, Bożena Pysiewicz – kurator Muzeum Plakatu w Wilanowie. Sekretarzem konkursu była Weronika Krzemień, adiunkt Działu Zbiorów Muzeum Niepodległości.

24 maja: Młodzież mińskich szkół średnich uczestniczyła w wydarzeniu Mazowieckiego Wędrownego Instytutu Europejskiego im. W.B. Jastrzębowskiego, który na zaproszenie burmistrza Marcina Jakubowskiego oraz Europe Direct Minsk Mazowiecki zaprezentował teatralną inscenizację projektu pierwszej w historii konstytucji zjednoczonej Europy. Przedstawienie poprzedził panel na temat zasady jedności w Unii Europejskiej oraz znaczenia funduszy europejskich dla lokalnej społeczności. Prof. Wojciech Kostecki przypomniał początki idei wspólnoty europejskiej, a zastępczyni burmistrza Katarzyna Łaziuk mówiła o współpracy miasta z Samorządem Województwa Mazowieckiego, dzięki której uczniowie mińskich szkół korzystają z rozwijających projektów. Wicestarosta Witold Kikolski przywołał programy Erasmus, a także nowoczesną infrastrukturę, która obecna jest w każdej gminie powiatu mińskiego. Reprezentująca marszałek Janinę Ewę Orzełowską Justyna Zembrowska z Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych przedstawiła w liczbach projekty zrealizowane z funduszy europejskich. W historycznej inscenizacji odczytu *Konstytucji dla Europy* autorstwa W.B. Jastrzębowskiego udział wzięli: Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Schejbal, Monika Goździk oraz uczniowie z Zespół Szkół Turystyczno-Gastronomicznych w Mińsku Mazowieckim przygotowani przez nauczycielkę języka polskiego Ewę Gańko. Inicjatywa Samorządu Województwa Mazowieckiego zrealizowana została przez Fundację My Obywatele Unii Europejskiej im. Wojciecha B. Jastrzębowskiego, Muzeum Niepodległości, Punkt Europe Direct w Mińsku Mazowieckim przy współorganizacji Powiatu Mińskiego.

25 maja: W Muzeum Więzienia Pawiak odbyła się prelekcja edukacyjna Kingi Biedrzyckiej pt. *Życie kulturalne w warszawskim getcie*.

28 maja: W Muzeum Więzienia Pawiak oraz w Magdalence odbyła się uroczystość z okazji 81. rocznicy egzekucji więźniów Pawiaka w Magdalence.

29 maja: W Ośrodku Kultury i Sportu w Zielonce miało miejsce kolejne spotkanie edukacyjno-historyczne w ramach projektu „Przekazywanie pamięci. Prezentacja książki Wandy Kiedrzyńskiej pt. *Ravensbrück – kobiecy obóz koncentracyjny*” pt. „Konspiracyjne życie w obozie”. W wydarzeniu wzięli udział uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Zielonce.

30 maja: Uroczyste obchodzono dzień patrona Szkoły Podstawowej nr 210, czyli Bohaterów Pawiaka. Szkolna społeczność zapaliła znicze pod Pomnikiem Drzewa Pawiackiego, a kwiaty złożyli m.in.: dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości oraz Aleksander Ferens – burmistrz Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy.

31 maja: Muzeum Niepodległości na uroczystej gali w Zamku Królewskim na Wawelu otrzymało wyróżnienie w 43. edycji Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2022 za projekt: „Konservacja tynków z inskrypcjami w celach więziennych w Mauzoleum Walki i Męczeństwa”. Wyróżnienie odebrała Joanna Gierczyńska, kierownik Muzeum Więzienia Pawiak.

31 maja: Delegacja z Muzeum Niepodległości zagościła w Branżowej Szkole I Stopnia im. kpt. Stefana Pogonowskiego w Radzyminie. Edukatorzy z Działu Edukacji, Magda Bilińska i Joanna Oleszczuk, przeprowadziły w czterech klasach lekcje pokazowe, połączone z prezentacjami multimedialnymi, poświęcone tematyce niepodległościowej. Lekcjom towarzyszyła przywieziona z Muzeum Niepodległości wystawa planszowa pt. „Ignacy Jan Paderewski. Mąż stanu i artysta”. Słowo wstępne oraz krótkie wprowadzenie do wystawy wygłosił kierownik Działu Edukacji Lech Marchlewski.

Czerwiec

1 czerwca: Na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Oblicza Wojny – społeczne skutki wojen”. Muzeum Niepodległości reprezentowała dr Beata Michalec z wykładem *Nowe odkrycia konserwatorskie i nabytki w Muzeum Niepodległości*.

1 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyła się Wszechnica Ormiańska – spotkanie z ambasadorem Piotrem Skwiecińskim, autorem książki *Koniec ruskiego miru? O ideowych źródłach rosyjskiej agresji*. Organizatorem wydarzenia była Fundacja Ormiańska – Armenian Foundation.

1–2 czerwca: W Muzeum Niepodległości i w Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego zorganizowano konferencję naukową „Rok 1943. Wojna, polityka, martyrologia”.

1–15 czerwca: W 25. batalionie dowodzenia 25. brygady Kawalerii Powietrznej w Tomaszowie Mazowieckim prezentowano wystawę „Henryk Dobrzański. Hubal 1897–1940”.

1–22 czerwca: W Szkole Podstawowej nr 2 z klasami zintegrowanymi w Błoniu prezentowano wystawę „Powstanie Styczniowe 1863–2023”.

3 czerwca: Muzeum Niepodległości w Warszawie wzięło udział w XIII Warszawskim Pikniku Archiwalnym. Muzeum reprezentowały Lila Filipiak, Joanna Oleszczuk i Magda Bilińska. Wydarzenie odbyło się w Pałacu Staszica, w siedzibie organizatora – Polskiej Akademii Nauk. Była to okazja do prezentacji Muzeum i jego bogatej oferty wydawniczej, która cieszyła się szczególnym zainteresowaniem wśród zgromadzonych archiwistów i amatorów książek. Tematem przewodnim tegorocznej edycji było dziedzictwo kulinarne. Dział Edukacji we współpracy z Działem Zbiorów przygotował miniekspozycję poświęconą kuchni polskich zesańców.

6 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłow odbył się Salon Dobrej Książki im. Tadeusza Górnego – spotkanie z Wacławem Holewińskim, autorem powieści historycznej pt. *Krew na rękach moich* poprowadził Piotr Maroński z Biblioteki MN.

6 czerwca: W Zamku Królewskim w Warszawie zorganizowano galę z okazji jubileuszu 60 lat Towarzystwa Przyjaciół Warszawy. Muzeum Niepodległości zostało wyróżnione dyplomem i statuetką. W imieniu Muzeum Niepodległości wyróżnienie odebrała dr Beata Michalec, zastępca dyrektora ds. programowych.

6 czerwca: W Galerii Brama Bielańska odbyło się oficjalne otwarcie wystawy prac warszawskiego fotografa Wojciecha Noworyty pt. „Mazowieckie Pory Roku”.

7 czerwca: W Galerii Malarstwa Historycznego Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej odbył się finał wystawy „Radzymin – w obronie Odrodzonej”. Współorganizacja: Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego.

11 czerwca: W Chorzelażach otwarto przygotowaną przez Muzeum Niepodległości wystawę pt. „Pod Sztandarem z Orłem Białym 1863” z okazji 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. Maciej Jakubowski wygłosił wykład o Powstaniu Styczniowym na terenie północnego Mazowsza. Wystawa była eksponowana w szkołach i ośrodkach kultury na terenie miasta i gminy Chorzelaże.

12 czerwca: Społeczność Szkoły Podstawowej nr 210 im. Bohaterów Pawiaka miała okazję wysłuchać prelekcji wygłoszonej przez dr Beatę Michalec – zastępcę dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości. Podczas spotkania uczniowie mieli możliwość zapoznania się z sylwetką Stefana Starzyńskiego – prezydenta Warszawy w latach 1934–1939.

12 czerwca: W Branzowej Szkole I Stopnia im. kpt. Stefana Pogonowskiego w Radzyminie odbył się finał wystawy „Ignacy Jan Paderewski. Mąż stanu i artysta”. Edukatorka z Działu Edukacji Muzeum Niepodległości, Magda Bilińska podsumowując wystawę, wygłosiła krótkie przemówienie, w którym podkreśliła zasługi i wkład Ignacego Jana Paderewskiego w odzyskanie niepodległości Polski oraz podziękowała dyrekcji Szkoły, nauczycielom i uczniom za gościnność i dotychczasową współpracę. Głos zabrała również dyrektor Bernadetta Stwora, która podziękowała Działowi Edukacji Muzeum Niepodległości i zadeklarowała gotowość do zacieśnienia współpracy między szkołą a Muzeum. Wystawa „Ignacy Jan Paderewski. Mąż stanu i artysta” gościła w Radzyminie od 31 maja, kiedy to edukatorki z Działu Edukacji, Magda Bilińska i Joanna Oleszczuk, przeprowadziły w czterech klasach lekcje pokazowe, połączone z prezentacjami multimedialnymi, poświęconymi tematyce niepodległościowej, zaś Lech Marchlewski, kierownik Działu Edukacji, wygłosił wprowadzenie do wystaw.

13 czerwca: W sali konferencyjnej Urzędu Gminy Jabłonna Lacka odbyła się Debata o Unii Europejskiej, przygotowana przez Mazowiecki Wędrowny Instytut Europejski im. Wojciech Bogumiła Jastrzębowski. W debacie wystąpili m.in. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Schejbal i Monika Goździk. Tematem pierwszej części rozmów była zasada jedności i solidarności w Unii Europejskiej oraz to, jaki Unia ma wpływ na naszą codzienność na bazie konkretnych inwestycji. Do dyskusji zostali zaproszeni dyrektor Delegatury Urzędu Marszałkowskiego w Siedlcach Dariusz Stopa, wójt gminy Wiesław Michalczuk oraz Przewodniczący Rady Gminy Stanisław Strzała. W spotkaniu uczestniczyli uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Jabłonie Lackiej, seniorzy, mieszkańcy z terenu gminy Jabłonna Lacka. Następnie odbyła się inscenizacja *Konstytucja dla Europy* W.B. Jastrzębowski. Z aktorami: Olgierdem Łukaszewiczem, Jerzy Schejbalem i Moniką Goździk wystąpiło dwoje uczniów szkoły podstawowej w Jabłonie Lackiej: Malwina Niemierka i Kacper Plichta.

13 czerwca: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej zorganizowano prezentację wystawy „Hakob Mikayelian. Obrońcy Radzymina”. Wydarzenie odbyło się pod egidą nowego oddziału Muzeum Niepodległości – Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 w Radzyminie.

14 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów miała miejsce projekcja filmu *Poznań '56* i dyskusja z udziałem reżysera obrazu Filipa Bajona. Współorganizacja: Warszawski Klub Wielkopolan „EKA”.

14 czerwca: W ramach Galerii Jednego Obiektu w Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów zaprezentowano rekonstrukcję obrazu Pietera Breughla (młodszeo) *Walka karnawału z postem*. Wernisaż otworzył dr Jacek Konik z Działu Historii i Badań Naukowych Muzeum Niepodległości. Dyrekcję Muzeum reprezentował Tomasz Jagodziński. Następnie, w imieniu współorganizatorów, głos zabrał prezes Fundacji Dziedzictwa Kultury Polskiej Marek Skorupski. Autorką kopii jest Anna Rottau, która opowiedziała o etapach 6-miesięcznego okresu w jakim powstawało dzieło.

14 czerwca: Na terenie Muzeum Więzienia Pawiak odbyły się obchody pierwszej części Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady. W tym szczególnym dniu głos zabrali: Jan Józef Kasprzyk – szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Yacov Livne – Ambasador Izraela w Polsce, Stanisław Zalewski – prezes Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych. Po okolicznościowych przemówieniach nastąpiło złożenie kwiatów pod pomnikiem Pawiackiego Drzewa. Muzeum Niepodległości reprezentowali: Czesław Lewandowski – członek Mazowieckiego Zarządu Wojewódzkiego Związku Kombatantów, dr Beata Michalec – zastępca dyrektora ds. programowych Muzeum Niepodległości, dr Grzegorz Wodziński – adiunkt w Muzeum Więzienia Pawiak.

15 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów przeprowadzona została gra miejska zatytułowana „Gabriel Narutowicz i Warszawa jego czasów”. Organizatorami wydarzenia były: Muzeum Niepodległości i Szkoła Podstawowa nr 88 w Warszawie im. Gabriela Narutowicza. W grze wzięło udział 39 uczestników podzielonych na sześć grup, którymi opiekowało się sześciu opiekunów (nauczyciele i rodzice). Koordynatorką z ramienia szkoły była Małgorzata

Zgagowska, ze strony Muzeum organizacją wydarzenia zajmował się Dział Edukacji. O godzinie 10.00 uczestnicy i organizatorzy spotkali się w sali multimedialnej. Kierownik Działu Edukacji Lech Marchlewski powitał gości, zaś edukatorka Magda Bilińska przedstawiła zasady gry. Koordynacją grup wyruszających na spotkanie z przygodą zajmowała się edukatorka Joanna Oleszczuk. Uczniowie poczuli ducha rywalizacji, wykonując wszystkie zadania i starając się wrócić do Muzeum jak najszybciej. Było to ważne, gdyż zarówno poprawność udzielanych odpowiedzi, jak i czas były brane pod uwagę podczas sprawdzania prac. Finał gry miał miejsce około godziny 13.00, gdy wyłonieni zostali zwycięzcy. Uczestnikom wręczono dyplomy.

16 czerwca: W Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Radzymin odbył się wykład Grzegorza Kuby *Harcerki i harcerze zaangażowani w obronę Ojczyzny podczas Bitwy Warszawskiej 1920 roku*. Na wydarzenie przybyli uczniowie Branżowej Szkoły I stopnia im. kpt. Stefana Pogonowskiego w Radzyminie oraz Szkoły Podstawowej nr 2 w Radzyminie. W wykładzie uczestniczyło około 70 uczniów wraz z nauczycielami. Wydarzenie pod egidą nowego oddziału Muzeum Niepodległości – Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 w Radzyminie.

17 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyło się Walne Zebranie Polskiego Związku Brydża Sportowego.

19 czerwca: Tym razem projekt edukacyjno-historyczny „Przekazywanie pamięci. Prezentacja książki Wandy Kiedrzyńskiej pt. *Ravensbrück – kobiety obóz koncentracyjny*” Muzeum Więzienia Pawiak zagościł w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Radzymin. O losach Polek więzionych w KL Ravensbrück opowiadali Hanna Nowakowska, prezes Fundacji Cultura Memoriae, oraz kapelan środowiska byłych więźniarek ks. dr Robert Ogrodnik. Z ramienia Muzeum Więzienia Pawiak – oddziału Muzeum Niepodległości w Warszawie spotkanie prowadził kustosz Robert Hasselbusch.

20 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów otwarto wystawę „Magdalena Latosiewicz. Twarze Niepodległej”.

20 czerwca: W Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej odbył się wernisaż wystawy plenerowej „Wolność. Równość. Niepodległość” – wystawy plakatów nadesłanych na konkurs towarzyszący obchodom 160. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego.

20 czerwca: W Mazowieckim Instytucie Kultury odbyła się debata o Unii Europejskiej i inscenizacja historyczna *Konstytucji dla Europy*

w ramach Mazowieckiego Wędrownego Instytutu Europejskiego im. Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego.

21 czerwca: W Muzeum Więzienia Pawiak uroczystość obchodząca 83. rocznicę egzekucji więźniów Pawiaka w Palmirach. Współorganizacja: Polski Związek b. Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych oraz Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry.

22 czerwca: W Szkole Podstawowej nr 88 im. Gabriela Narutowicza w Warszawie odbyło się zakończenie roku szkolnego klas ósmych. Podczas tej pięknej i podniosłej uroczystości została wręczona „Odznaka Dumnego Polaka” – jest to projekt edukacyjny realizowany w warszawskiej Szkole Podstawowej nr 88 pod patronatem Muzeum Niepodległości już od 2014 roku. W tym roku „Odznakę Dumnego Polaka” otrzymała uczennica Aleksandra Rataj. Podczas uroczystości Muzeum reprezentowała Joanna Oleszczuk z Działu Edukacji, która wspólnie z dyrektorką szkoły Adą Kołakowską wręczyła Odznakę zwyciężczyni.

23 czerwca: W Galerii Brama Bielańska na terenie Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej odbył się wernisaż wystawy „Miasto Maków nad Orzycem”. Była to pierwsza publiczna prezentacja zabytków dokumentujących historię Makowa Mazowieckiego.

27 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyło się Kolegium Naukowe Muzeum Niepodległości. Maciej Jakubowski wygłosił wykład poświęcony działaniom wojennym w czasie zmagania polsko-bolszewickich w 1920 roku, które toczyły się na terenie dzisiejszego powiatu ciechanowskiego i powiatu mławskiego. Było to miejsce działań 5. Armii generała Władysława Sikorskiego.

27 czerwca: W muzeum Więzienia Pawiak w ramach Salonu Dobrej Książki miało miejsce spotkanie z Andrzejem Ossibachem-Budzyńskim, autorem publikacji *Pawiak. Więzienie polityczne 1880–1915. Kronika*. Jest to obszernie opracowana kronika dzienna więzienia, mająca nieocenioną wartość dla polskiej nauki.

28 czerwca: W Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów odbyła się XVII Gala Nagrody im. Andrzeja „Wuja” Potoka. Celem nagrody jest uhonorowanie osób wywodzących się z ruchu studenckiego, które w swojej działalności społecznej i zawodowej pozostały wierne ideom studenckiej kultury, kultywują jej tradycje, przekazując podstawowe wartości kolejnym pokoleniom dla dobra kultury narodowej.

29 czerwca: W Muzeum Niepodległości odbyły się jedne z pierwszych zajęć dla uczestników „Lata w mieście”. W akcji wzięła udział między innymi Szkoła Podstawowa nr 210 im. Bohaterów Pawiaka, którą w tym dniu odwiedził burmistrz Dzielnicy Śródmieście Aleksander Ferens. Wraz z jedną z grup „Lata w Mieście” zagościł także w progach Muzeum Niepodległości, gdzie został oficjalnie powitany przez zastępcę dyrektora ds. programowych dr Beatę Michalec. Opowiedział kilka słów o historii i roli Muzeum. Następnie wszyscy gości udali się na wystawę, gdzie edukatorka z Działu Edukacji, Magda Bilińska, poprowadziła zajęcia „Dwa łyki heraldyki”. Uczestnicy wysłuchali ciekawych opowieści o herbach, a także zaprojektowali własne.

29–30 czerwca: W Muzeum Niepodległości i w Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego odbyła się konferencja naukowa „95. rocznica ZMW RP »Wici«”.

29–30 czerwca: W Pałacu Przebendowkich/Radziwiłłów obradował VIII Kongres Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, podczas którego dr Beata Michalec, zastępca ds. programowych dyrektora Muzeum Niepodległości w Warszawie oraz Joanna Gierczyńska, kierownik Muzeum Więzienia Pawiak, otrzymały Odznakę za Wybitne Zasługi dla Związku Kombatantów. W imieniu dyrektora dr. Tadeusza Skoczka, dr Beata Michalec przekazała medal W.B. Jastrzębowskiemu prezesowi ZKRPIBWP Januszowi Maksymowiczowi oraz płk. Czesławowi Lewandowskiemu, skarbnikowi Zarządu Głównego ZKRPIBWP.

Dorota Panowek